

प्रदेश खेलकूद विकास सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक

प्रस्तावना: प्रदेशमा खेलकुद, खेल संस्कृतिको विकास, खेलकुद पूर्वाधार निर्माण, खेलाडीको व्यावसायिक सुरक्षा, स्थानीय स्तरदेखि खेल प्रतिभाको खोजी र पहिचान गरी प्रतिभावान् खेलाडी उत्पादन गर्ने तथा खेलकूदको विकास र विस्तार गर्ने प्रयोजनका लागि स्थानीय, जिल्ला, प्रदेश, अन्तरप्रदेश, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा प्रतियोगिताहरू संचालन, व्यवस्थापन, सहभागिता तथा खेलकुद क्षेत्रको समग्र विकास गर्न आवश्यक भएकोले,

मधेश प्रदेशको प्रदेश सभाले यो ऐन बनाएको छ ।

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम "प्रदेश खेलकूद विकास ऐन, २०७९" रहेको छ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) "अध्यक्ष" भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठित प्रदेश खेलकुद विकास परिषद्को अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।

(ख) "खेलकुद सम्बन्धी संस्था" भन्नाले दफा १४ बमोजिम परिषद् दर्ता भएको संस्था सम्झनु पर्छ ।

(ग) "तोकिएको र तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्झनु पर्छ ।

(घ) "परिषद्" भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठन भएको प्रदेश खेलकुद विकास परिषद् सम्झनु पर्छ।

(ङ) "प्रतिष्ठान" भन्नाले दफा ३० बमोजिम स्थापना भएको प्रदेश खेलकुद विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सम्झनु पर्छ ।

(च) "प्रदेश" भन्नाले मधेश प्रदेशलाई सम्झनु पर्छ ।

(छ) "मन्त्रालय" भन्नाले प्रदेश सरकारको खेलकुद सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय सम्झनु पर्छ ।

(ज) "समिति" भन्नाले दफा १३ बमोजिम गठन भएको खेलकुद विकास समिति सम्झनु पर्छ ।

(झ) "सदस्य" भन्नाले दफा ३ बमोजिमको परिषद्को सदस्य सम्झनु पर्छ र सो शब्दले परिषद्को अध्यक्ष र सदस्य -सचिव समेतलाई जनाउँछ।

(ज) “सदस्य -सचिव” भन्नाले दफा ३ बमोजिम गठित प्रदेश खेलकुद विकास परिषद्को सदस्य-सचिव सम्झनु पर्छ ।

३. परिषद्को गठन: (१) प्रदेशमा खेलकुदको विकास तथा विभिन्न खेलकूद प्रतियोगिताहरू सञ्चालन गर्नको लागि प्रदेशमा एक प्रदेश खेलकुद विकास परिषद् गठन हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने परिषद्मा देहायका सदस्य रहनेछन्

:-

(क) मन्त्री, प्रदेश सरकारको खेलकुद सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय
-अध्यक्ष

(ख) प्रदेश सभाको खेलकुद विषय हेर्ने समितिको सभापति- सदस्य

(ग) सदस्य, प्रदेश नीति आयोग (खेलकुद हेर्ने) -सदस्य

(घ) सचिव, प्रदेश सरकारको खेलकुद सम्बन्धी विषय हेर्ने
मन्त्रालय -सदस्य

(ङ) सचिव, गृह मन्त्रालय -सदस्य

(च) सचिव, शिक्षा सम्बन्धी विषय हेर्ने मन्त्रालय -सदस्य

(छ) प्रमुख, प्रदेश प्रहरी -सदस्य

(ज) राष्ट्रिय स्तरमा खेलकुदको क्षेत्रमा खेलाडी वा रेफ्री वा प्रशिक्षक वा व्यवस्थापक भई दश वर्ष काम गरेका व्यक्ति मध्ये २ जना महिला सहित मन्त्रालयले मनोनीत गरेका चार जना
-सदस्य

(झ) खेलकुदको क्षेत्रमा अध्ययन, अनुसन्धान, प्रवर्द्धनात्मक कार्य गरेका खेलकुद विज्ञ मध्येबाट मन्त्रालयले मनोनीत गरेको कम्तीमा एक जना महिला सहित दुई जना -सदस्य

(ञ) प्रदेश स्तरमा रहेका खेलकुद सम्बन्धी संस्थाबाट मन्त्रालयले मनोनीत गरेका कम्तीमा एक जना महिला सहित तीन जना
-सदस्य

(ट) अपाङ्गता भएका खेलाडी मध्येबाट मन्त्रालयले मनोनीत गरेको एक जना -सदस्य

(ठ) ओलम्पिक, एशिएन, साफ जस्ता मन््यता प्राप्त अन्तर्राष्ट्रिय खेल प्रतियोगिता प्रतिस्पर्धा गरी पदक प्राप्त खेलाडी मध्येबाट मन्त्रालयले मनोनीत गरेको एक जना -सदस्य

(ड) परिषद्को कार्यालय रहेको स्थानीय तहको प्रमुख -सदस्य

(ढ) महाशाखा प्रमुख, मन्त्रालयको खेलकुद हेर्ने महाशाखा

- सदस्य

(ण) अध्यक्षको सिफारिशमा प्रदेश सरकारले नियुक्त गरेको व्यक्ति

-सदस्य सचिव

(३) परिषद्ले बैठकमा नेपाली सेना र सशस्त्र प्रहरी बल तथा सरोकारवालाहरू लाई आवश्यकता अनुसार आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(४) उपदफा २ को खण्ड (ज), (झ), (ञ), (ट) र (ठ) बमोजिमका सदस्य मनोनीत गर्दा प्रदेशको भौगोलिकता तथा सकभर सबै जिल्लाको प्रतिनिधित्व र समावेशिता प्रतिनिधित्व हुने गरी मनोनित गर्नु पर्नेछ ।

(५) परिषद् अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला स्वशासित र संगठित संस्था हुनेछ ।

(६) परिषद्को सबै काम कारबाहीको निमित्त आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ ।

(७) परिषद्ले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न र बेचबिखन गर्न सक्नेछ ।

तर, अचल सम्पत्ति बेचबिखन गर्दा प्रदेश सरकारको सहमतिमा मात्र गर्न सक्नेछ ।

(८) परिषद्ले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न सक्नेछ र परिषद् उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्न सक्नेछ ।

(९) परिषद्को मुख्य कार्यालय प्रदेश राजधानीमा रहनेछ ।

४. **पदावधि:** (१) दफा ३ को उपदफा (२) अनुसार मनोनीत वा नियुक्त हुने सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

(२) दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिमको कुनै सदस्यको पद रिक्त भएमा सोही बमोजिम पदपूर्ति गरिनेछ । ।

(३) दफा ३ को उपदफा (२) को खण्ड (ज), (झ), (ञ), (ट) र (ठ) बमोजिम मनोनित वा नियुक्त हुने सदस्यले आफ्नो कर्तव्य पालन गरेको छैन भन्ने लागेमा मन्त्रालयले त्यस्तो सदस्यलाई जुनसुकै बखत हटाउन सक्नेछ ।

तर त्यसरी हटाउनु पर्दा सम्बन्धित सदस्यलाई सफाइको मौकाबाट बञ्चित गरिने छैन ।

५. **परिषद्को बैठक र निर्णय:** (१) अध्यक्षको निर्देशन अनुसार सदस्य सचिवले मिति, समय र स्थान तोकी परिषद्को बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

(२) परिषद्को बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्नेछ र निजको अनुपस्थितिमा परिषद्को वरिष्ठतम सदस्यले बैठकको अध्यक्षता गर्नेछ ।

(३) परिषद्को कुल सदस्य संख्याको पचास प्रतिशत भन्दा बढी सदस्य उपस्थित भएमा बैठकको लागि गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(४) परिषद्को बैठक वर्षको कम्तीमा तीन पटक बस्नेछ ।

(५) एक तिहाई सदस्यले कारण र औचित्य सहित बैठक बोलाउन अध्यक्ष समक्ष लिखित अनुरोध गरेमा अध्यक्षले यथाशीघ्र बैठक बोलाउनु पर्नेछ ।

(६) बैठकमा बहुमतको राय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णयात्मक मत दिनेछ ।

(७) अध्यक्ष र सदस्य-सचिवले बैठकको निर्णय प्रमाणित गर्नु पर्नेछ ।

(८) बैठक सम्बन्धी अन्य कार्यविधि परिषद् आफैले निर्धारण गरे बमोजिम हुनेछ ।

६. **परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार:** दफा ३ बमोजिम गठन भएको परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

(क) प्रदेश सरकारलाई खेलकुद सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रमको विषयमा सुझाव दिने,

(ख) स्थानीय, जिल्ला, प्रदेश, अन्तर प्रदेश, राष्ट्रिय प्रतियोगिता तथा नेपाल सरकारको समन्वय एवं सहकार्यमा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको प्रतियोगिता आयोजना गर्ने,

(ग) राष्ट्रिय स्तरको प्रतियोगिता संचालन गर्दा राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्संग समन्वय गर्ने,

(घ) खेलकुद सम्बन्धी संघ-संस्थालाई आर्थिक वा अन्य सहयोग प्रदान गर्ने वा त्यस्तो सहयोगको लागि मन्त्रालयलाई सिफारिश गर्ने,

(ङ) खेलकुद विकास, प्रवर्द्धन, अनुसन्धान, अध्ययन, तालिम लगायतका कार्य गर्ने, गराउने,

(च) रङ्गशाला, खेलकुद मैदान तथा अन्य खेलकुद संरचनाको निर्माण, सञ्चालन, संरक्षण तथा रेखदेख गर्ने, गराउने,

(छ) प्रतिष्ठान तथा शिक्षण संस्थाबाट खेलकुद प्रशिक्षण लगायतका कार्य गर्ने, गराउने,

- (ज) जिल्लागत तथा पालिकागत खेलकूद विकास व्यवस्थापन समितिहरू र खेलका विधागत प्रदेश समितिहरू गठन गर्ने तथा ती समितिलाई आवश्यक समन्वय र निर्देशन दिने,
- (झ) खेलकुद सम्बन्धी संघसंस्थाको अनुगमन नियमन गर्ने,
- (ञ) स्वदेशी तथा विदेशी प्रशिक्षकबाट प्रशिक्षणको व्यवस्था गर्ने
- तर विदेशी प्रशिक्षक झिकाउँदा परिषदले प्रचलित कानून बमोजिमको प्रकृया पुरा गर्नु पर्नेछ ।
- (ट) खेलाडीलाई आर्थिक सहायता तथा खेलवृत्ति प्रदान गर्नको लागि प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिश गर्ने,
- (ठ) खेलाडी तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा प्रतिष्ठित पूर्व खेलाडीको स्वास्थ्यको संरक्षण गर्नको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्ने,
- (ड) अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यकको खेलकुदको विकास गर्न तालिम तथा प्रतियोगिता सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गर्ने, गराउने,
- (ढ) खेलकुद संग्रहलय स्थापना गर्ने,
- (ण) खेलकुद विकासको लागि गोष्ठी, सेमिनार आयोजना गर्ने,
- (त) खेलकुद पर्यटनको विकास गर्ने,
- (थ) परम्परागत खेलकुदको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्ने,
- (द) प्रदेशको खेलकुद विकासका लागि प्राथमिकीकरण गर्ने,
- (ध) खेलकुदको विकासको लागि अन्य आवश्यक व्यवस्था गर्ने, गराउने,
- (न) खेलाडीको अभिलेख राख्ने,
- (प) आवश्यकता अनुसार समिति गठन गर्ने,
- (फ) अध्यक्षले परिषद्को वार्षिक प्रतिवेदन मुख्यमन्त्री समक्ष पेश गर्ने,
- (ब) प्रशिक्षक वा रेफ्रिललाई तालिमको व्यवस्था गर्ने,
- (भ) खेलकुदमा महिलालाई प्रोत्साहन गर्नको लागि विशेष कार्यक्रमहरू संचालन गर्ने,
- (म) राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा राम्रो प्रदर्शन गरेका खेलाडीहरूलाई पुरस्कृत र सम्मान गर्ने
- (य) व्यवसायिक खेलक्षेत्रमा लगानी प्रवर्द्धन गराउने,

(र) प्रदेशमा खेलकुदको संरचना तथा अन्य सम्पति राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्को सहमतिमा प्रदेशले प्रयोग गर्ने।

७. परिषद्को संगठन संरचना र कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था: (१) परिषद्मा प्रदेश सरकारबाट स्वीकृत सगठन संरचना र दरबन्दी बमोजिमको कर्मचारी रहनेछन्।

(२) कर्मचारीको नियुक्ति, पारिश्रमिक, सेवाको शर्त तथा सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ।

(३) परिषद्ले आवश्यकता अनुसार राष्ट्रिय खेलकुद परिषद्को कर्मचारीलाई काजमा ल्याई कामकाज गर्न/गराउन सकिनेछ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको कर्मचारी नियुक्ति नभए सम्मका लागि परिषद्को अनुरोधमा मन्त्रालयले मन्त्रालयको कुनै कर्मचारीलाई परिषद्मा कामकाज गर्ने गरी खटाउन सक्नेछ। त्यसरी कर्मचारी खटाएको जानकारी मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रपरिषद्को कार्यालयलाई समेत दिनु पर्नेछ।

८. सदस्यको योग्यता: देहायको कुनै व्यक्ति सदस्यमा मनोनीत हुन वा बहाल रहन सक्नेछ:-

(क) मधेश प्रदेश भित्र स्थायी बसोबास गर्ने नेपाली नागरिक,

(ख) मधेश प्रदेश भित्र मताधिकार भएको व्यक्ति

(ग) नैतिक पदन देखिने फौजदारी अभियोगमा अदालतबाट कसूरदार नठहरिएको,

(घ) पच्चीस वर्ष उमेर पूरा भएको,

९. पद रिक्त हुने अवस्था: देहायको अवस्थामा सदस्यता समाप्त भएको मानिनेछ:-

(क) दफा ८ बमोजिम सदस्यमा बहाल रहन अयोग्य ठहरिएमा,

(ख) निजले मन्त्रालय समक्ष राजिनामा गरेमा,

(ग) मृत्यु भएमा

(घ) सूचना नदिई लगातार पाँच पटक भन्दा बढी परिषद्को बैठकमा अनुपस्थित भएमा

(ङ) दफा ४ को उपदफा (३) बमोजिम मन्त्रालयले हटाएमा।

१०. सदस्य सचिवको नियुक्ति, योग्यता, पारिश्रमिक, सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी व्यवस्था:

(१) देहाय बमोजिमको योग्यता पुगेको व्यक्तिलाई अध्यक्षको सिफारिसमा प्रदेश सरकारले सदस्य सचिवमा नियुक्त गर्नेछ:-

(क) मधेश प्रदेशभित्र स्थायी बसोबास गर्ने नेपाली नागरिक,

(ख) मधेश प्रदेश भित्र मताधिकार भएको व्यक्ति

- (ग) मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट स्नातक वा सो सरह उपाधि हासिल गरेको,
- (घ) राष्ट्रियस्तरको खेलाडी, रेफ्री, प्रशिक्षक, व्यवस्थापक वा खेलकुदको क्षेत्रमा विशेषज्ञता हासिल गरेको,
- (ङ) तीस वर्ष उमेर पूरा भई साठी वर्ष ननाघेको,
- (च) कुनै कानूनले अयोग्य नठहरिएको,
- (छ) कम्तीमा दश वर्ष खेल तथा खेल व्यवस्थापन सम्बन्धी अनुभव भएको,

(२) सदस्य सचिवले परिषद्मा पूर्णकालीन कामकाज गर्नु पर्नेछ ।

(३) परिषद्का अध्यक्षले सदस्य सचिवले गर्नुपर्ने कामको लक्ष्य तथा हासिल गर्नुपर्ने उपलब्धि समेत तोकिएको कार्य सम्पादन सम्झौता गर्न सक्नेछन् ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको कार्य सम्पादन सम्झौतामा तोकिए अनुसार कार्य सम्पादन र उपलब्धी हासिल हुन नसकेमा अध्यक्षले निजलाई हटाउन प्रदेश सरकार समक्ष सिफारिश गर्न सक्नेछन ।

(५) सदस्य सचिवको पारिश्रमिक प्रदेशमा दशौं तहको कर्मचारीको शुरु स्केल बराबर हुनेछ तथा सेवा शर्त र सुविधा सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(६) सदस्य सचिवले कार्यभार सम्हाल्नु अगाडि मुख्यमन्त्री समक्ष पद तथा गोपनीयताको सपथ ग्रहण गर्नु पर्नेछ ।

११. सदस्य सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार: सदस्य सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछ:-

- (क) दैनिक प्रशासनिक कार्य सञ्चालन गर्ने, गराउने,
- (ख) परिषद्को खेलकुद सम्बन्धमा नीति निर्धारण गर्ने कार्यमा सहयोग गर्ने,
- (ग) परिषद्को बैठको निर्णय प्रमाणीकरण एवं कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (घ) परिषद्बाट स्वीकृत खेलकुद सम्बन्धी नीति, योजना र कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने, गराउने,
- (ङ) वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेट तयार गरी परिषद् समक्ष पेश गर्ने,
- (च) वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी परिषद् समक्ष पेश गर्ने,

(छ) मन्त्रालयको निर्देशन पालना गर्ने र खेलकुद सम्बन्धी जानकारी तथा प्रतिवेदन मन्त्रालयमा चौमासिक रूपमा पेश गर्ने,

(ज) परिषद्ले तोकेको अन्य कार्य गर्ने, गराउने ।

१२. सदस्य सचिवको पद रिक्त हुने अवस्था: देहायको अवस्थामा सदस्य सचिवको पद रिक्त भएको मानिनेछ:

(क) प्रदेश सरकार समक्ष दिएको लिखित राजीनामा स्वीकृत भएमा,

(ख) प्रदेश सरकारले निजलाई पदबाट हटाएमा,

(ग) दफा १० को उपदफा (४) बमोजिमको सिफारिश प्रदेश सरकारले स्वीकृत गरेमा,

(घ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसूरमा अदालतबाट कसूरदार ठहरेमा,

(ङ) निजको मृत्यु भएमा ।

१३. खेलकुद विकास समिति: (१) प्रदेशको ८ वटै जिल्लामा जिल्ला खेलकुद विकास समितिहरू रहनेछन् ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन हुने समितिको संरचना, काम, कर्तव्य र अधिकार तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(३) स्थानीय कानून अनुसार स्थानीय तहमा स्थानीय खेलकुद विकास समिति रहनेछ ।

(४) उपदफा १ बमोजिमको जिल्ला खेलकुद विकास समितिले स्थानीय खेलकुद विकास समितिसँग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गर्नेछ ।

(५) जिल्ला खेलकुद विकास समितिले स्थानीय र जिल्ला तहमा भइरहेको खेलकुद सम्बन्धी प्रतिवेदन चौमासिक रूपमा परिषदमा पेश गर्नुपर्नेछ ।

१४. खेलकुद सम्बन्धी संस्थाको दर्ता: (१) खेलकुद सम्बन्धी क्रियाकलाप आयोजना गर्ने जिल्ला र प्रदेश संघको दर्ता परिषद्मा हुनेछ ।

(२) यस अघि अन्य निकायमा दर्ता भई अद्यावधिक रहेका खेलकुद सम्बन्धी संघ यस ऐन बमोजिम दर्ता भएको मानिनेछ ।

(३) उपदफा २ बमोजिमको दर्ता भएको संस्थाले १ वर्षभित्र सम्पूर्ण विवरण पेश गर्नुपर्नेछ ।

१५. दर्ताको लागि निवेदन दिनुपर्ने: (१) दफा १४ बमोजिम नाम दर्ता गराउन चाहने खेलकुद सम्बन्धी संस्थाले देहायका कुरा खुलाई समितिमा नाम दर्ताको लागि निवेदन दिनु पर्नेछः-

- (क) संस्थाको नाम र ठेगाना,
- (ख) सञ्चालन गरिने खेलकुद,
- (ग) कार्यकारिणी समितिका सदस्यको नाम, ठेगाना तथा नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि सहितको विवरण
- (घ) विधानको प्रमाणित प्रतिलिपि ।

१६. नाम दर्ता गर्न सक्ने: (१) दफा १५ बमोजिम नाम दर्ता गराउनका लागि दरखास्त परेमा परिषद्ले एक्काइस दिनभित्र आवश्यक जाँचबुझ गरी त्यस्तो संस्थाको नाम दर्ता गर्न सक्नेछ ।

(२) परिषद्ले उपदफा (१) बमोजिम नाम दर्ता भएमा दर्ता गरिएको सूचना र नाम दर्ता गर्न नसकिने भएमा सोको सूचना सम्बन्धित संस्थालाई दिनु पर्नेछ ।

१७. विधान संशोधनको सूचना: (१) यो ऐन बमोजिम परिषद्मा नाम दर्ता भएको खेलकुद सम्बन्धी संस्थाले दफा १५ बमोजिम नाम दर्ताको लागि दिएको निवेदनमा उल्लेख भएको व्यहोरा वा निवेदन साथ संलग्न विधानको व्यहोरामा कुनै हेरफेर भएमा त्यसरी हेरफेर गर्नु परेको कारण सहितको सूचना एक्काइस दिनभित्र परिषद्लाई दिनु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम हेरफेरको सूचना प्राप्त भएपछि हेरफेर गर्नु पर्ने कारण उचित देखेमा परिषद्ले हेरफेरको व्यहोरा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ ।

१८. हिसाबको श्रेस्ता राख्नु पर्ने: (१) खेलकुद सम्बन्धी संस्थाले आफ्नो आमदानी खर्चको हिसाबको श्रेस्ता तोकिएको ढाँचामा राख्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम खेलकुद सम्बन्धी संस्थाले राखेको श्रेस्ताको जाँचबुझ परिषद्ले जहिले सुकै गर्न गराउन सक्नेछ ।

(३) परिषद्ले उपदफा (२) बमोजिम खेलकुद सम्बन्धी संस्थाको श्रेस्ताको जाँचबुझ गर्दा गराउँदा आमदानीको खर्चको हिसाब किताब अनियमित भएको वा रकम हिनामिना भएको देखिएमा अनियमित भएको हिसाब किताब नियमित गर्न लगाउन र हिनामिना भएको रकम सम्बन्धित व्यक्तिबाट असूल उपर गर्न प्रचलित कानून बमोजिम कारबाही अगाडी बढाइनेछ ।

१९. **निर्देशन दिने:** (१) परिषद्ले खेलकुद सम्बन्धी संस्थालाई खेलकुदको विकासको सम्बन्धमा समय समयमा आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ, र त्यस्तो निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित खेलकुद सम्बन्धी संस्थाको कर्तव्य हुनेछ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम परिषद्ले दिएको निर्देशनको पालना नगर्ने खेलकुद सम्बन्धी संस्था वा दफा १८ बमोजिम परिषद्ले तोकिएको ढाँचामा आफ्नो आम्दानी खर्चको हिसाबको श्रेस्ता नराखे वा रकम हिनामिना गर्ने खेलकुद सम्बन्धी संस्थाको नाम परिषद्ले आफ्नो लगतबाट कट्टा गर्न सक्नेछ।

(३) उपदफा (२) बमोजिम परिषद्ले आफ्नो लगतबाट कुनै खेलकुद सम्बन्धी संस्थाको नाम कट्टा गरेमा त्यसको सूचना सम्बन्धित खेलकुद संस्थालाई दिनु पर्नेछ।

२०. **स्वीकृति लिनु पर्ने:** (१) खेलकुद सम्बन्धी संस्थाले अन्तर्राष्ट्रिय खेलकुद प्रतियोगिता वा अन्तर्राष्ट्रिय खेलकुद विषयको सभा वा सम्मेलनमा भाग लिन कुनै सदस्य वा खेलाडीलाई पठाउन वा प्रदेशमा हुने खेलकुद प्रतियोगिता, अन्तर्राष्ट्रियस्तरको सभा वा सम्मेलनमा अन्य देशको खेलाडी वा अधिकारीलाई आमन्त्रण गर्न नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ।

२१. **परिषद्को कोष:** (१) परिषद्को आफ्नो एउटा छुट्टै कोष हुनेछ, र सो कोषमा देहायको रकम रहनेछ:

(क) नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारबाट प्राप्त रकम,

(ख) खेलकुद पूर्वाधार उपयोग गर्न दिए बापतको शुल्क,

(ग) खेलकुद सम्बन्धी प्रशिक्षण प्रदान गरे बापतको शुल्क,

(घ) खेलकुद प्रदर्शन गरी आर्जन भएको रकम,

(ङ) कुनै व्यक्ति वा संस्थाले चन्दा वा सहायता स्वरूप प्रदान गरेको रकम,

(च) नेपाल सरकारको अनुमतिमा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था, विदेशी सरकार वा एजेन्सीबाट प्राप्त रकम,

(छ) अन्य कुनै स्रोतबाट प्राप्त रकम,

(२) परिषद्को नामबाट गरिने सबै खर्च कोषबाट व्यहोरिनेछ।

(३) परिषद्को कोषमा रहने रकम "क" वर्गको वाणिज्य बैंकमा खाता खोली जम्मा गर्नेछ।

(४) परिषद्को खाता खञ्जालन तोकिए बमोजिम हुनेछ।

२२. खेल प्रतियोगिता सञ्चालन खर्च तथा पुरस्कार व्यवस्था: परिषद्ले वा परिषद्को समन्वयमा सञ्चालन हुने खेल प्रतियोगिताको सञ्चालन खर्च तथा पुरस्कार सम्बन्धी व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
२३. सम्झौता गर्दा नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनु पर्ने: परिषद्ले आफ्नो कार्य सञ्चालनको सिलसिलामा विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय साझेदार वा विदेशी संस्था वा व्यक्तिसँग सम्झौता गर्दा प्रदेश सरकार मार्फत नेपाल सरकारको स्वीकृति लिनु पर्नेछ ।
२४. लेखा र लेखापरीक्षण: (१) परिषद्को आय व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राखिनेछ ।
- (२) परिषद्को आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रदेश लेखा नियन्त्रकको कार्यालयले गर्नेछ ।
- (३) परिषद्को अन्तिम लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकको कार्यालयबाट हुनेछ ।
- (४) मन्त्रालयले परिषद्को आय व्ययको लेखा, तत्सम्बन्धी कागजात, नगदी जिन्सी समेत जुनसुकै बखत जाँचन लगाउन सक्नेछ ।
२५. सदस्यको भत्ता: (१) सदस्यले परिषद्को बैठकमा भाग लिए बापत प्रचलित कानून बमोजिम बैठक भत्ता पाउनेछ ।
- (२) सदस्यले परिषद्को काम विशेषले भ्रमण गर्नु परेमा नियमानुसार दैनिक भ्रमण भत्ता पाउनेछ ।
२६. अधिकार प्रत्यायोजन: परिषद्ले यो ऐन वा यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियम बमोजिम आफूलाई प्राप्त अधिकार मध्ये सबै वा केही अधिकार अध्यक्ष, सदस्य-सचिव, सदस्य, दफा १३ को उपदफा (१) बमोजिमको समिति वा कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।
२७. प्रदेश सरकारले निर्देशन दिन सक्ने: (१) प्रदेश सरकारले खेलकुदको विकास गर्नको लागि परिषद्लाई आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम प्रदेश सरकारले दिएको निर्देशनको पालना गर्नु परिषद्को कर्तव्य हुनेछ ।
२८. खेलाडीको व्यावसायिक सुरक्षा: (१) तोकिए बमोजिमको वर्गीकरणको आधारमा खेलाडीको पारिश्रमिक, भत्ता वा अन्य सेवा सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (२) प्रदेश सरकारको तर्फबाट खेल्ने खेलाडीको बीमा परिषद्ले गर्न सक्नेछ ।
२९. सजाय र कारबाही: (१) परिषद्ले देहाय बमोजिमको कसूरमा देहाय बमोजिम सजाय गर्नेछ:-

- (क) परिषदले दिएको निर्देशन पालना नगर्ने खेलकुद विकास समिति वा खेलकुद सम्बन्धी संस्थालाई पहिलो पटक चैतावनी सहित पच्चीस हजार रुपैयाँ जरिवाना र सोही कसूर दोहोर्याएमा समिति वा संस्था खारेजी,
- (ख) कुनै खेलाडी वा खेलाडीको समूह वा प्रशिक्षक वा व्यवस्थापक वा रेफ्रीले खेलको प्रतिस्पर्धाबाट आउने स्वभाविक परिणामलाई प्रतिफल हुने गरी मिलोमतोमा वा प्रलोभनमा परी खेल खेले वा खेलाएमा:-
- (१) प्रदेशस्तरको खेलकुद प्रतियोगिताको हकमा पच्चीस हजार रुपैयाँ जरिवाना र एक वर्षसम्म सोही स्तरको खेलबाट प्रतिबन्ध,
  - (२) राष्ट्रियस्तरको खेलकुद प्रतियोगिताको हकमा पचास हजार रुपैयाँ जरिवाना र दुई वर्षसम्म सोही स्तरको खेलबाट प्रतिबन्ध ।
  - (३) अन्तर्राष्ट्रियस्तरको खेलकुद प्रतियोगिताको हकमा एक लाख रुपैयाँ जरिवाना र तीन वर्षसम्म सोही स्तरको खेलबाट प्रतिबन्ध ।
३०. **प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सम्बन्धी व्यवस्था:** (१) प्रदेश सरकारले खेलकुदको विकासका लागि प्रदेश खेलकुद विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान स्थापना गर्न सक्नेछ ।
- (२) प्रदेश खेलकुद विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
३१. **नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाउन सक्ने:** यस ऐनको कार्यान्वयनका लागि प्रदेश सरकारले आवश्यकता अनुसार नियमावली, निर्देशिका, कार्यविधि तथा मापदण्ड बनाउन सक्नेछ ।
३२. **प्रदेश सरकारसँग सम्पर्क:** परिषदले प्रदेश सरकारसँग सम्पर्क राख्दा खेलकुद सम्बन्धी बिषय हेर्ने मन्त्रालय मार्फत राख्नु पर्नेछ ।
३३. **राष्ट्रिय खेलकुद परिषदसँग समन्वय:** (१) परिषदले राष्ट्रिय खेलकुद परिषदसँग आवश्यक समन्वय तथा सहकार्य गर्न सक्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम समन्वय तथा सहकार्य गर्दा मन्त्रालयसँग पूर्व सहमति लिनुपर्नेछ ।
३४. **नागरिकको कर्तव्य:** खेल खेल्नु र खेलाउनु सबै नागरिकको कर्तव्य हुनेछ ।

३५. यस ऐन बमोजिम हुने: यस ऐनमा लेखिए जति कुरामा यस ऐन बमोजिम र अन्यमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
३६. खारेजी र बचाउ: (१) "प्रदेश स्तरीय खेलकूद प्रतियोगिता सञ्चालन कार्यविधि, २०७८" खारेज गरिएको छ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम खारेज गरिएको कार्यविधि बमोजिम भए गरेका काम कारवाही यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।